

HAO Vaasa

Lähettäjä: Timo Noroviita [REDACTED]
Lähetetty: keskiviikko 23. maaliskuuta 2022 14.56
Vastaanottaja: HAO Vaasa; [REDACTED]
Aihe: Valitus Loviisan Rakennus- ja ympäristölautakunnan päätöksestä
Liitteet: Peab-MalmgårdHO-lopull.doc

VALITUS

Päätös, josta valitetaan:
Loviisan kaupunki Maa-aineslupa ja ympäristölupa Dnro 1114/11.01.00/2020
Rakennus- ja ympäristölautakunta 3.2.2022 Lupanro Y24-434-2021-2.

Valittaja: Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry (Lkyl)

Valitus on tämän viestin liitteenä.

Timo Noroviita, Lkyl:n pj

Vaasan hallinto-oikeus
PL 204 65101 Vaasa
Sähköpostiosoite: vaasa.hao@oikeus.fi

Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry

VALITUS

Päätös, josta valitetaan
Loviisan kaupunki Maa-aineslupa ja ympäristölupa Dnro 1114/11.01.00/2020
Rakennus- ja ympäristölautakunta 3.2.2022 Lupanro Y24-434-2021-2

KUULUTUS

Julkaisupäivä 14.2.2022

Ympäristönsuojelu- ja maa-aineslain mukainen päätös / yhteislupa

Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 3.2.2022 tehnyt päätöksen maa-aineslain 555/1981 4 a § ja ympäristönsuojelulain 527/2014 47 a § mukaisesta Peab Industri Oy:n yhteislupahakemuksesta. Päätös mahdollistaa toiminnan aloittamisen mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

Paikka on kiinteistöllä 434-451-1-115, Malmgårdissa, Loviisassa.

Tämä kuulutus ja päätös pidetään nähtävillä 14.2.-23.3.2022 Loviisan kaupungin verkkosivuilla osoitteessa www.loviisa.fi. Päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä kuulutuksen julkaisemisajankohdasta eli 21.2.2022. Päätökseen saa hakea valittamalla muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaunnista.

Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa valitusosoituksessa.

Valitusaika päättyy 23.3.2022.

VAATIMUS:

Rakennus- ja ympäristölautakunnan 3.2.2022 myöntämä lupa (nro Y24-434-2021-2) tulee kumota.

Perustelumme:

Peab Industri Oy:n (y-tunnus 2977551-2) saama maa-aineslupa ja samaan toimintaan liittyvä ympäristölupa (maa-aineslaki 555/1981 4a § ja ympäristönsuojelulaki 527/2014 47 a §) 20 vuodeksi Loviisan kaupungin Malmgårdin kylään noin 25,3 hehtaarin kokoiselle ottamisalueelle on ympäristön kannalta vahingollinen ja sisältää monia riskejä.

Yleiskuvaus

Koskenkylänjoen laakso on vanhojen kylien muodostama yhtenäinen kokonaisuus, jonka yhdistävinä tekijöinä on avara viljelymaisema vaihtelevine kallioineen ja metsineen. Malmgårdin tiluksilla sijaitseva Kuuskoski ja sen ympärille kehittynyt kylä on alueen vanhin kerrostuma, peräisin jo varhaiskeskiajalta.

Tien nro 167 linjaus on peräisin 1700-luvulta, ja se ylittää joen kolmiholvisella kivisillalla. Tie kulkee Malmgårdin kartanon välittömässä läheisyydessä ja arvokkain osa tiestä on Suomen toiseksi suurimman tammikujan reunustama.

Itse Malmgårdin kartanolinna ja sen tuotantorakennukset ovat tien vierellä, muodostaen maiseman arvokkaan kohokohdan vaikuttavassa avarassa viljelymaisemassa, joka rajautuu luontaisesti kohoavaan mäkeen ja metsäiseen kallioon.

Kallio-Malmgårdin nykyinen louhimoalue näkyy luvan mukana toimitetussa kesäisessä havainnekuvassa metsän puiden latvojen korkeudella olevana kivituhkavuorena. Itse tien jatkuessa Myrskylään päin louhimoalue siintää metsän takana oikealla puolella peittyen katseelta pian. Mutta kun Myrskylästä tullaan vastakkaiseen suuntaan kohti Malmgårdia, louhimoalue näkyy jo kauempaa selkeämmin, kaikkine kallioleikkauksineen ja kasoineen. Kesällä lehvästö peittää pahimman näkymän. Havainnekuvaa ei kuitenkaan ole tästä suunnasta otettu, eikä lainkaan talviolosuhteissa.

Kuva 22.3.2021: Ottoalue pohjoisesta päin, Myrskylästä tullessa. Kuva otettu tieltä 167.

Luvan saanut Peab Industri Oy:n ottoalueen laajennus kasvattaa louhimon kokoa kaksinkertaiseksi. Suunnitelmaan kuuluu koko kallionlaen murskaaminen, metsineen. Näin suuri laajennus louhimoalueessa merkitsee visuaalisesti merkittävää kulttuurihistoriallista ja maisemallista vauriota, joka ei ole ennallistettavissa. Lupa sallii Itäisen Uudenmaan arvokkaimman kartanomaiseman ja historiallisen kerrostuman tuhoamisen.

Maisema

Vaikutukset maisemaan ja luonnonympäristöön ovat Maa-aineslain § 3 vastaisia. Jo nykyinen maa-ainesten otto näkyy arvokkaassa maanviljelyslaaksossa luonnottomana mylläyksenä. Se rumentaa näkymiä kaikista ilmansuunnista. Siksi vaadimme jo aiemman, vuoteen 2025 voimassa olevan luvan ehtojen kiristämistä niin, että kalliolouhinta loppuu mahdollisimman pian. Nyt, 3.2.2022 myönnetyn lupapäätöksen mukaisesti toimien saisimme arvokkaan kulttuurimaiseman sijaan 20 vuotta kestävästä louhustyömaasta, jonka lopputulemana arvomaisema olisi tuhoutunut.

Merkittävä ja laaja luontoalue biotooppeineen on jo menetetty ja hävittäminen laajenisi edelleen. Ottoalueiden laajuuden ja laadun huomioon ottaen luontokato olisi täydellinen lähes 30 hehtaarin metsäalueilla eikä sen vähättely ole enää 2020-luvulla hyväksyttävää.

Pohjavesi

Luvan (3.2.2022) mukainen ottamisalue sijoittuu myös tärkeille pohjaveden muodostumisalueille. Lähialueella toimii vesiosuuskunta, ja siellä on myös yksityisiä kaivoja. Malmgårdin Panimolla ja Linnalla on yhteinen kaivo.

Vaikutukset pohjaveteen kohdistuvat alueella useisiin osallisiin ja sen lisäksi vaarantuu myös louhinnan edetessä myös yhteiskunnan käytössä oleva hyvälaatuinen ja antoisuudeltaan erittäin runsas Orrmosmalmenin pohjavesivaranto. Tästä pohjavesilähteestä on peräisin yli puolet Loviisan Vesiliikelaitoksen kuntalaisille toimittamasta talousvedestä.

Kokonaisuutena tarkastellen Loviisan kaupungin pohjavesivarantojen riskitekijät eivät ole vuosien varrella vähentyneet. Päinvastoin pitkän aikavälin ennustetut riskit ovat realisoitumassa. Panimonmäen, entisen päävedenottamon pohjaveden suolapitoisuus on nousussa sen halki linjatun moottoritien tarvitseman tiesuolauksen vuoksi. Tämä haitta tulee entisen korkean fluoridipitoisuuden päälle.

Loviisan seutukunnan pohjavesien erityisongelma on hyvin korkea fluoridipitoisuus. Se on aikanaan pakottanut Loviisan kaupungin hakemaan kalliin vesihuoltojärjestelyn avulla laimennusvettä Myrskylän kunnan puolelta, kuntarajan ylittäen.

Lupapäätöksessä ja -hakemuksessa on painotettu louhittavan kiviaineksen laadukkuutta. Sen sijaan vaarantuvien pohjavesien arvoa ei ole missään tuotu esiin, vaikka Loviisan Vesiliikelaitos ei pilaantumistapauksessa enää kykenisi toimittamaan kuntalaisilleen vaatimusten mukaista talousvettä.

Yhteiskunnan kannalta käyttökelpoisten ja tärkeiden pohjavesivarantojen suojeleminen on nyt erityisen tärkeää, kun elämme ilmastonmuutoksen aikaa ja joudumme Suomessakin varautumaan sään ääri-ilmiöihin, kuiviin kausiin ja ylettömiin sateisiin. Tämä muutos- ja uhkatekijä on lupapäätöstä tehtäessä jätetty kokonaan huomiotta, vaikka lupa yltää vuoteen 2042. Vaikutukset pohjaveteen ovat Ympäristönsuojelulain vastaisia (Pohjaveden pilaamiskielto).

Pintavedet

Peab Industi Oy:n suunnittelema toiminta on Vesilain vastaisia.

Pintavesien tila heikkenee maa-ainesten ottoalueen täydellisen luontokadon vuoksi. Kun vettä pidättävät puut, kasvit ja kasvukerrokset poistetaan hulevesimäärät kasvavat ja tuhoalueen pienten purojen kyky kanavoida vedet eteenpäin ovat koetuksella. Räjähdyssainejäämiä on havaittu jo nykyisestä toiminnasta.

Koekalastuksissa alueen virtavesistä on löytynyt monipuolista kalastoa, jopa luontaisesti lisääntyneitä taimenen poikasia. Tämä nostaa ehdottomasti näiden purovesien arvoa. Kalat menetettäisiin, purot vaarantuisivat olennaisesti ottamistoiminnan myötä.

Asumisturvallisuus, viihtyvyys ja uhat elinkeinonharjoittamiseen

Toiminnasta aiheutuvaa tärinää mitataan Malmgårdin kartanolinnassa räjäytysten yhteydessä.

Räjäytystoiminta siirtyisi tällä ottoluvalla lähemmäs asutusta ja Kartanolinnaa.

Rakennusvaurioitten todennäköisyys historiallisessa Kartanolinnassa kasvaisi.

Räjäytykset ja louhinnan melu eivät lisää viihtyvyyttä. Hienojakoisen kiviöllyn kulkeutuminen tuulen mukana on niin ikään väistämätöntä. Kaikki tuo yhdessä heikentää asumis- ja matkailumiljöön viihtyisyyttä ja terveellisyyttä.

Kartanolinna ja Malmgårdin Panimohan toimivat myös historia- ja maaseutumatkailukohteina. Naapuruussuhdelainkin nojalla asujaimiston terveys, turvallisuus ja viihtyvyys on asetettava etusijalle. Aasukat ja maanviljelijät ovat olleet tällä alueella ensin. Alueen luomuviljelyyn erikoistunut maatalous tarvitsee puhtaan ympäristön.

Tieliikenne

Tiellä 167 ei ole kevyen liikenteen väylää. Piennaraluekin on olematon. Raskas maa-ainesliikenne on tielle ja sen käyttäjille riski. Malmgårdinalueella tie 167 kulkee yhden Suomen komeimpiin kuuluvan tammikujan ja vanhan kaarikivisillan kautta. Ne ovat tärkeitä yksityiskohtia suojeltavassa maisemassa.

Ottoaika

Peab Industri Oy:lle 3.2.2022 myönnetyn maa-ainesten ottamisluvan voimassaoloaika on pisin mahdollinen. Häiritsevä, vahingollinen ja vaarallinenkin toiminta Kallio-Malmgårdin ottamisalueella raskaine kuljetuksineen jatkuisi siis 20 vuotta.

Malmgårdin kartanoalueen ja läheisen kasvavan Koskenkylän asuinalueen ympäristöhaitat olisivat pitkäkestoiset ja moninaiset, osin vaikeasti ennustettavat.

Ilmastonmuutos kiihtyy ja vuoden 2042 Suomi on aivan varmasti hyvin toisenlainen maa kuin tänään.

Loviisan kulttuuri- ja ympäristöliike ry